

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**REPERTO||RIVM LIBRORVM TRI||VM IOANNIS BOEMI DE
OM||NIVM GENTIVM RITIBVS,||**

Boehme, Johann

Augustæ Vindelicorum, 1520

VD16 VD16 B 6316

Liber Primus. De Origine Hominis Opinio Theologorum Vera.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98144](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98144)

De oim gentiū ritibus.
DE ORIGINE HOMINIS OPINIO
THEOLOGORVM VERA. CAPVT. I.

Mundus vn-
de appellat⁹

Primorū pa-
rentū origo
& appellatō

Paradisus a-
moenissim⁹
locus.

Protoplasto-
rum vita
Cainus pri-
mogenitus

Cataclysm⁹
ppter hoīm
deprauatam
vitā immis-
sus

Diluiū quā
diu durauit

Noe propa-
gatio

Noe filios
ac nepotes
habitatum
transmittit.
Arabus
Petreius
Canaan
Tuisco
Ister & mela
Archadius
Emathius.
Comerus
Gallus
Samotes

IVINA Maiestas, quū cœlum, & hanc vniuersi fa-
ciem/que ab ornatu, & eleganti forma mundus ap-
pellata est: ac omnia quæ illius ambitu comprehen-
duntur: quinto creationis die absoluisse, sexto homi-
nem masculū, vt esset, qui illis & pesseret & frueretur
nobilissimū animal fecit: vnū omniū animantiū qd
cœlestem mentem sortitū est. Illi, qd ex rubentis ter-
ræ vena fieri contigisset, Adami nomen dedit: tum

Adamus

mulierem ex dormientis Adæ lateræ depromptā, ne solus esset, illi in sociam
& coniugem cōmisit: simulq; in amoenissimā terræ partem constituit: flumi-
nibus quaq; versus irriguā. Locus a viridante facie, hilariq; aspectu paradi-
sus est Graia voce appellatus. Primo beatissimā vitam agere: malorū omniū
expertem, terra sua sponte ferente omnia. Cæterū lege aberrantes amoenis-
simo incolatu, sedeq; illa beatiore depulsi, solum flebiliter vertere. Cohibita
deinceps & tellus est, cum nihil vltro ferret amplius, per sudorem & grumā
vitam agere: subijt inde morbus, tentareq; coeperunt frigora & æstus huma-
na corpora. Cainus primo ex his genitus: secūdo loco Abelus: & tum multi
alijs ita adolescente mundo, quū iam terra frequentius coleret, quo maior hu-
manarū gentiū vis erat, eo magis vitia inualefcere, vitæq; in peius labi, iniū-

Fertilitas
terræ cur
cohibita

Adolescē
te. i. credē
te

ria pro innocentia haberi cœpta est, pro pietate numinis contemptus, eoq;
scelus ipsum processit, vt deus (vix Noe vno mortaliū iusto reperto, quem
ppter hoc cum domo sua seruari voluit, vt esset per quem humanū genus
ex integro reparari possit) cataclysmū immisit, qui inundatione oēm terram
opertam, vna clade oīa animantia, quæ tunc in terris fuere, præter admodū
pauca, quæ mystica nauis tuebat, cum volucris etia extinxit. Post quinos de
inde menses, quibus ea inundatio seq̃uit, arca in Armenijs montibus desedit,

Catacly-
smum. i. di-
luuium
Mystica
i. figura
eius

Noe cum suis in terrā egressus, mortale genus breui tpe, ppitio numine re-
parauit: & vt rursus omnis terra incoleret. Filios, nepotes, ac p nepotes alios
ad alias terrarū oras velut in colonias habitātū misit. In Ægyptū (vt Berofus
habet) cum colonijs Chami Esenuū, in Libyam & Cyrenen Tritamem, & in
totā reliquam Aphricā Iapetum Priscum, Atalaa in Asiam orientalem mi-
sit, Cangem, cum aliquot ex filijs Comeri Galli, in Arabiam scilicet Sabū
cognomine Thuriferū, Arabū præfecit Arabiæ desertæ, & Petreū Petreia:
Canaan posuit in Damasco vsq; in extrima Palestinæ: In Europa regem Sar-
matia fecit Tuiskonem a Tanai ad Rhenum flumen: iunctiq; sunt illi oīes
filij Istri & Melæ cum fratribus suis ab Adula monte, vsq; in Melembeniā
Ponticam: sub quibus tenuerunt Tyras Archadius Emathius Italiam,
Comerus Gallus: Samotes possedit Celtas, & Iubal Celtiberos.

Esenuus
Tritamem
Iapetus,
Atalaa
Ganges,
Sabus,

fuit brevis illa & immatura filiorum alienatio a progenitoribus: quorum viuendi ritus & mores nondum adhuc satis imbibebant omnis diuersitatis, quę sequuta est, causa. Chamus siquidem ob ludibrium, quo patrem habuit, cum vxore & liberis profugere coactus: in ea Arabiæ parte consedit: quę ab eo postea nomen sortita est: posteris nullum sacrorum ritum tradidit: cum nullum a patre accepisset. vnde factum: vt quū procedente tempore alij post alios ex ea terra rursus velut in colonias missi: diuersa mundi loca tenuissent (creuit enim supramodum abdicata soboles) quidam in errores inciderint in extricabiles: lingua variata est: cognitio veri dei, & omnis cultus periit. Adeo q̃ quidam in culto & barbaro modo, vt audies, vitam duxere: vt quid differentię inter eos, & syluestria animalia existerit vix videas. Qui in Ægyptum transiere cœlestium luminum motum pulchritudinemq̃ mirati solem & lunam: velut certum ipsis numen inesset: pro dijs colere cœpere. Isidem hanc: illum Osyrin nominantes. vitali spiritui etiam sub Iouis appellatione: sub Vulcani igni: Ætheri sub Palladis: sub Cereris telluri alijsq̃ sub alijs nominibus diuinos honores tribuere. Nec tenebrę illę rerum tantum in Ægypto steterunt: sed quascunq̃ a principio terras tenuerunt a Chamoprecreati: verę pietatis ignorantia simul & infanda seruitus cœpit. Cæterum nulla vnquam tellus plurium fuit coloniarum mater: q̃ Arabiæ pars illa: q̃ is cum suis indit tantam humano generi cladem intempestiuum vnus attulit exilium: Contra Semi & Iaphetis prognati: legitime a maioribus instituti: modicis finibus contenti: haud tam late: vt illi: sunt per omnes terras euagati: Quo accidit, vt veritatis studium, pietatis dico & veri dei cultus apud vnam duntaxat gentem ad Messię vsq̃ tempora in occulto permanlit.

Vnde morū
& linguę di
uersitas orta

Chami im
maturū exi
lium

Homines a bru
tis nō differe
bant
Sol & luna
diuinos ho
nores conse
cuti
Isis Luna
Osyris Sol
Aer Iupiter
Ignis vulca
nus
Æther pallas
Terra Ceres
Arabia mul
tarum colo
nariū mater
Semi & Iaphetis pro
gnati
Quare veri
dei cultus ap
ud tā pau
cos pmanlit

De Origine hominis Opinio Etnicorum falsa. Caput secundum.

Veteres vero illi Philosophi, qui præter veri numinis cognitionem, ante multa sæcula naturam & historias tradiderunt, de hominis origine aliter senserunt. Quidam enim mundum ingenitum & incorruptibilem & genus humanum ab æterno existisse: neq̃ habuisse ortus principium credidere. Quidam genitum corruptibilemq̃ arbitrati. & homines dixerunt generationis initium tempore esse sortitos. Nam a rerum primordio & cœlum & terram vnicam habuisse ideam immixta eorum natura. Exinde distinctis inuicem corporibus cœpisse mundū/hunc ordinem, quem videmus. Aerem quidem motum hunc continuum sortitum: & igneā partem eius superiora loca, ppter leuitatem, appensisse. Eadem causa solem astra q̃ cætera cursus suos sortita. Quod vero humori mixtum eodem stetit in loco, propter grauitatem, quę cum mixta essent, ex humidis quidem mare effectum. ex durioribus vero terram lutosam euasisse: & omnino mollem: Hęc primum quum solis ardore densior euasisset: eius postmodum superflue vi caloris tumefacta multis in locis humores quosdam esse concreat: in

Philosophorum de mundo duplex opinio

Leuia superiora, grauiora inferiora appetisse

B

De oīm gentiū ritibus.

Animantiū
naturalis cre-
atio
Ægypti for-
cunditas

quibus putredines tenui contexta pellicula sunt excitatæ, quemadmodū in paludibus Ægyptijs & stagnis accidere videmus: quum frigidam terram subito æstus aeris calefacit: tum vero in humidis calore adhibito generatio fit: & noctu quidam circumfusulus aer humorem præstet, qui in die, solis virtute consolidetur: tandem putredines illæ ad summum perductæ adueniente veluti partus tempore exustis contractisq; pelliculis omnis generis educunt animantium formas. quorum ea quæ maiorem calorem sortita sunt, in superiorem regionem volatilia effecta, abierunt. quæ vero plus terræ continebāt

Volatilia
Reptilia
Maiora ani-
malia fieri
cessauerūt.

serpentia, aliq; terrestria euaserunt animantia, Naturam aquosam nata in sui generis elementum delata sunt & pisces appellata. Terra deinceps, tum solis ardore, tum ventis indies magis arescente, a gignendis maioribus animalibus desijt Sed quæ generata erant mutua commixtione alios animantes procrearunt. Eodem quoq; modo & homines a principio genitos dicūt,

Primorū ho-
minum in-
cultura vita.

Victus

Primi homi-
nes a beluis

infectari

Cæcus ho-

minū facti.

Diuerſas

linguarū vn-

de facta

Gentium di-

uerſas

Homines pe-

riculo pru-

dentes facti.

in agris pastum quærentes, syluestri & incognita vita vixisse. Quibus herbe & arborum fructus vltro victum præberent Beluas insuper ijs fuisse infensas, quibus vt obſisterent, cæcus hominum ob timorem factos aiunt communis utilitati gratia, auxiliq; inuicem præbita, & loca habitaculis quæſita, sonus oris confusus quum esset, paulatim discreuisse vocem aiunt, & res omnis suo nomine appellasse. Verum quum diuerſis ſiti essent in orbis locis, non eiſdem vſos verbis ferunt: propterea & diuerſos literarum characteres extitisse. Primosq; hominum cæcus suæ quemq; gentis initium fuisse. Verū primi homines nullo subsidio ſulti, duram agebant vitam, quum ignorarent agrestes fructus in vſum futurum condere, & ad egestatem ſeruare: ſiebat, vt hyeme plures aut fame, aut frigore interirent. Experimento deinde edoctos, & speluncas aiunt quæſiſſe, ad evitandam frigoris vim, & fructus ſeruare coepiſſe. Ignis ad hæc noticia, cæterarumq; vtilium rerum percepta: & cæteras quoq; vitæ hominum commoditates breui tempore eſſe adinventas. deniq; necessitatem ipsam rerum magistrā factā, ſingulorum peritiā ingenijs mortalium ſubmiſtraſſet: quibus coadiutores datæ ſunt manus, ſermo animiq; præſtantia. Et illi, qui eam hominis originem fuiſſe perſuaſum habuere: & non ad diuinā retulerunt prouidentiam. Æthiopes omnium mortalium primos fuiſſe dixerunt: hac coniectura vſi, q̃ Æthiopicum ſolum ante omnes terras ſyderis propinquitate intepeſcere coepiſſet, quum terra eſſet ab initio vliginola: quo contigerit, vt ex prima illa humoris calorisq; temperie homo ſit ipſe genitus, atq; eam terram in qua naſci contigiſſet, libentius tenuerit, q̃ diuerſam vllam, quum ignota adhuc eſſent omnia, quæſiuerit. Ibi ergo exordientes, vbi prius paucula de Aphrica vna trium partium, in quas totus terrarum orbis, & hic liber noſter partitus eſt, præmiſerimus. De Æthiopia ſitu & eius gentis moribus primum, tum ſingularum regionum, & gentium per ordinem, qua poterimus diligentia, referemus.

Magiſtra re-
rum neceſſi-
tas

Æthiopes

omniū mor-

taliū primi

Captatio be-

niolentiæ

a dicendi

poſitione.

De terræ situ & partitione. Caput tertium.

MAiores nostri: vt refert Orofius: totius terræ circulum Oceani limbo circumseptum triquetram statuerunt: eiusque tres partes Aphricam, Asiam, & Europam: Aphricam ab Asia difterminat Nilus: qui a meridie in Æthiopiam diffunditur: & Ægyptum perlabens: atque mirabili fecunditate irrigans oris non minus septem mari infunditur. Europam ab Aphrica diuidit mare mediterraneum: quod ab occidentali oceano circa Gades insulam, & columnas Herculeas, non amplius decemmillibus passuum patens, terras aperit atque intrat, ait Pomponius Mella. Asiam ab Europa Tanais fluius separat: a septentrione in mediam fere paludem Meotidem defluens cum Ponto reliquum Asiæ ab Europa diuidit. Aphrica ab orientis parte Nilus, a cæteris partibus mari terminata Europa breuior: vbi mare attingit latior: vnde in iuga exurgens, pergit in curua ad occasum: fastigiatque se molliter: & fit paulatim adductior: vbi finitur angustissima est. Quantum incolitur fertilitate præstat. Verum maxima pars inculta est: & vel ab harenis sterilibus obducta: vel ob situm cœli deserta: vel multo ac malefico animalium genere infesta. Mare quo a septentrione cingitur Libycum vocatur: a meridie Æthiopicum, ab occidente Atlanticum. A quatuor non amplius nationibus ab initio Aphricum solum incolebatur: quarum duæ (sic scribit Herodotus) indigenæ sunt: totidem non indigenæ. Indigenæ quidem Pœni atque Æthiopes: quorum alteri ad aquilonem Aphricæ, alteri ad austrum incolunt. Aduenæ vero Phœnices & Græci, vetustiores Æthiopes necnon & Ægyptij si vera sunt, quæ ipsi de se prædicant, asperi & inculti ab initio: ferinæ carnes herbæque, veluti pecoribus vulgo cibis fuit: neque moribus, neque lege, neque imperio vllō vti: vagi temereque palantes: nullas certas sedes habuere: vbi nox oppresserat ibi corpora quieti dabant. Postea vero ab Hercule: qui & in eam terram colonias deportasse dicitur mitiores cultioresque facti: ex ijs nauibus quibus in Lybiam transfretauerunt tuguria fecerunt & conuenire cohabitareque ceperunt. Sed de his plura postea dicemus. Inæqualiter terra Aphrica colitur: ad meridiem plurimum ob nimios æstus deserta: contra qua Europam spectat frequentior illi cultus. Eximia & propemodum portentosa agrorum feracitas: utpote qui locis quibusdam centesimo foenore reddant cultoribus mensura. Mirum est, quod de Mauritaniæ vbertate dicitur: esse in ea vites, quas duorum hominum complexus capere non possit: vuarum racemos cubitales: Staphilini, Hippomaratri & carduorum scapos duodenum cubitorum: enormi crassitudine calami Indici similes: quorum nodi octo capiant modiolos: Asparagos ad hæc videri haud minus notabili magnitudine. Arbores circa Atlantem proceritate insigni enodi nitore folio cupressi: Sed omnium nobilissima Citrus Rhomanis delicijs inserta. Alit & Aphrica Elephantos & Dracones: qui ipsis beluis insidiantur: suoque complexu enecant Leones: bubalos, pardales, capreas, & linceas, quibusdam locis supra modum frequentes: Sunt & chameopardales, Rhizes tauris similes. Herodotus & cornutos

B ij

Terra in partes tres diuiditur

Aphrica ab Asia diuiditur

Europa ab Aphrica diuiditur

Asia ab Europa diuiditur

Aphricæ situtis qualitas & gentes

Aphricæ incommoda.

Quatuor Africæ latera
Aphrica a quatuor tantummodo gentibus inculta.
Indigenæ Africæ gentes.
Aduenæ Africæ gentes.
Primi Libycarum gentium mores.
Aphricæ ab Hercule cultiores facti.

Terre Aphricæ qualitas

Portentosa Africæ feracitas
Mauritaniæ mira vbertas

Aphricæ mirabilia

Quæ animalia in Aphrica nascantur

De omnium gentium ritibus.

Asinos ibi nasci author est: & Dracones insuper Hyenas Histricas: agrestis arietes: Thoas ex Hyena & Lupo genitas: Pantheras: Ciconias: Pigardos: Schrutios: & præter multa serpentum genera Cerastras & Aspidem: cui pesti Iencumonem minimum animal opposuit natura.

De Æthiopia & gentis eius priscis moribus.

Caput Quartum.

Æthiopia
duplex
Æthiopia
hodie India
dicitur.

Appellatio
Æthiopie

Qualitas
Æthiopie
Mortalium
verissimi
mi Æthio-
pes.

Deorum cul-
tus ab Æthi-
opibus insti-
tutus.

Littere qui-
bus vsus Æthi-
opes

Rex ex sa-
cerdotibus
phanaticus
eligitur

Obedientia
Æthiopum.

Attende ho-
norem regi-
bus impen-
sam

Vestitus
Æthiopum

Studium &
exercitium.

Æthiopia duplex regio est Asiae & Africæ: altera, quæ & hodie India dicitur: ad orientem solem Rubro & Barbarico mari alluitur: ad septentrionem Libyæ & Ægypto contigua: ad occasum interiorem habet Libyam: ac reliqua parte, qua austro iacet obuersa: alteri iungitur Æthiopia, quæ maior est & australior: sic appellata ab Æthiopo Vulcani filio, qui illi præfuit: ut Plinius ait: vel a Græco *ἄθος* cremo: & aspectus: quod solis vicinitate torreat. Est enim iugis æstus. Quicquid eius est sub meridiano cardine est. Montuosa est circa occidentum, arenosa in medio, ad orientem deserta. Plurimas habet gentes diuerso vultu & monstroso, specie horribiles. Primi omnium mortalium creduntur verissimique indigenæ, & seruitutem nunquam experti. Semper genti libertas incolumis mansit. Primo decorum cultum apud eos institutum memorant: primasque sacrorum caerimonias. Duplicem literarum usum, ut quæ sacræ dicerentur Sacerdotibus dumtaxat notæ essent. Alterum earum, quæ vulgo paterent. Fuerunt tamen literarum figuræ haud tales: ut ex illis syllabæ coalescerent: sed animantibus exremisque hominum partibus, variisque instrumentis, artificumque peregrinis similes, singulisque suæ inerat figuris significatio: ut in accipitre celeritas: in crocodillo maiestas: custodia in oculo: sicque alia in alijs. Ex sacerdotibus, quem phanatico cursu circumferri viderint, omnium sanctissimum iudicant. Quem ubi Regem creauerint, veluti numen insit, aut sit ad minus diuina prouidentia eis datus, vulgo adorant, vitam is agere statutam legibus debet, omniaque facere iuxta patrios mores. Neminem neque premio neque poena afficere. In quem autem animaduertitum volet licetorem signum mortis habentem ad eum mittit, quo inspecto confestim, quisquis ille est, domum reuersus sibi mortem consciscit. Tantus regibus honor tantumque studium ab his tribuebatur: ut si quando aliqua corporis parte ex quauis causa debilitaretur Rex domestici homines sponte sua eandem partem debilitarent. Turpe existimantes. Rege claudos aut monoculos & non amicos omnis claudos aut monoculos esse. Ferunt quoque consuetudinis esse, amicos ultro in Regis morte vita defungi, existimantes eum interitum gloriosum veræque amicitiae testem. Plures syderis propinquitate nudi agunt: ouillis caudis pudenda obregunt: quid: sed pauci omnino pecorum vestiuntur pellibus. Alii subligacula capillis contexta ad medium corpus inducunt. Pecuariam rem vulgo exercent: pecora pusilla admodum duri hirtique velleris. Canes & ipsi nihilo maiores: cæterum asperi & pugnaces. Milij hordei frequens vsus: unde potum etiam conficiunt: cæteris carent frugibus: præter palmas: easque per raras. Quidam herbis victitant, tenuioribusque

harundinū radicibus, carnibus, lacte, caseo vescunt. Meroe fuit olim regni ca-
put, clypei figuram ea insula imitatur: ad tria milia stadiorū cum Nilo proten-
sa. Accolunt pastores eam, qui passim venant, & agricolæ aurifodinas ha-
bent. Herodotus auctor est, apud Macrobios Æthiopes æs pluris existima-
ri, q̃ aurum, cuius tam vilis sit vsus, vt Cambylis legati eo profecti, fontes vi-
derint aureis catheris in custodia vinctos. Quidam Sisamū, alij lotū serunt:
Hebeno abundant, & Siliquaistro, Elephantēs venantur & comedunt: Leo-
nes habent, Rhinocerotā, Basiliscos, Pardalos, Draconesq̃, qui multiplici
nexu implicitos Elephantēs haustu sanguinis conficiunt. Hyacinthus ibi &
Chrysoprasus reperiunt. Colligit & Cinnamomū. Arcubus vtunt quadricu-
bitalibus ligneis & perustis. Instruunt bello & mulieres, quarū plærq̃ oris
labiū æneo traiectū habent circulo. Venerant eorū quidā orientem solem,
occidentem diris supplicationibus insectant. Mortuos nonnulli in profluen-
tem deiciunt: alij fictilibus condunt dolijs: quidā etiam vitreis conditos do-
mi in annū asseruant: religiosq̃ interim colunt, primitias offerunt. Sunt qui
tradant Regem ab his potissimū declarari, qui forma & alendorū pecorū pe-
ritia, roboreq̃, & opibus cæteros antecellat. Fuisseq̃ ius olim vt Memphiti-
cis, Sacerdotibus mortis per internunciū Imperandæ, alteriusq̃ inde mor-
tui locum, quum libitum esset, constituendi. Deum alterū immortalem cre-
dere: eum qui rerum sit princeps atq̃ vniuersi conditor: mortalem alterū eū
q̃ incertum. Regem, vt dictum est, & eum, qui de ciuitate optime meritis
sit, secundū post Regem, vt deos venerant. Et talis fuit ab initio, & iam ante
multa sæcula Æthiopie status: hi gentis ritus & mores. Hodie vero: vt se Mar-
cus Anthonius Sabellicus: ex quo maiorem partem eorum, quæ hic, & in se-
quentibus a nobis dicunt accepimus, ab ipsis locorū illorū indigenis cogno-
uisse dicit. Æthiopie Rex, quem nostri Pretoianem vocant, ac sacerdotem
Ioannem siue Ianem: illi Giam, i. potentem, tam potens est vt duobus & se-
xaginta alijs regibus imperitare prædicet: magnorū Antistitū desideria ad
ipsum omnia referri. Atq̃ sacerdotia impetrari, quod Rhomanus Pontifex
Regum Maiestati dedit. Sacerdos tamen ipse non est: nec vllis sacris inici-
atus: Primorū Antistitum ingens numerus: atq̃ cuiq̃ horū, vt minimū, vigin-
ti obediunt episcopi. Principes atq̃ alios maioris dignitatis Antistites, quū
in apertum exeunt, crux præcedit, & aureū vas terra refertum, vt hoc inspe-
ctum euntem suæ admoneat mortalitatis, illa dominicę passionis. Sacerdo-
tes procreationis causa ducunt vxorem, quā, si morte amiserint, nefas est aliā
superducere. Magna diuorū templa, ac nostris opulentiora, plurimūq̃ forni-
cato opere ad summūeducta. Multę piorū ordinum familiæ. Anthonij, Do-
minici, Calaguritani, Augustini, Macharæi, Colore amiciunt in discreto anti-
stitum permissu. Secundū deum optimū deiparāq̃ virginem summa in his
terris veneratio Thomæ cognomento Didymo. Regū ille maximus, quem
Gyam vocant, a Dauide pcreatus, stirpe vnus gentis in tot etates (vt ipsi per
suasum habent) ppagata. Estq̃ nō atro vt plurimi Æthiopū, sed candido co-
lore. Garma vrbs regia, quæ nō muris nō parietibus constat, sed tabernaculis

B iij

Meroe olim
regni Æthi-
opie caput

Aurū apud
Æthiopes q̃
re vilis

Quas fruges
arbores, q̃
mas. & aia-
lia Æthiopia
ferat.

Arma Æthi-
opum.
Rei gio Æthi-
opum.

Sacerdotū
Æthiopū au-
toritas

Dij Æthiopū

Recentes Æ-
thiopū mo-
res

Pretoianes
Gyan, siue
p̃sbyter lat
Æthiopie
rex
Aurhoritas
regibus per-
missa
Crux & vas
terra refertū
Æthiopie d̃
latos p̃cedit
Sacerdotes
coniugati
sunt

Fiurū æ-
des in Æthi-
opia.
Ordinū pio-
rum familię
in Æthiopia.
Thome ap̃i
in Æthiopia
summa vene-
ratio.

Regem
non est p̃s-
byter

Didymo
gemino
vel dubio
lo

De oim gentiū ritibus.

in ordinem digestis, ex serico, bisso, purpura intextis. Veteri instituto Rex in aperto agit: nec se intra micenia plus biduo continet: aut quia id turpe ducit, & molle, aut quod lege quadam non liceat. Decies centum millia hominum ad bellum instruit: quingentos Elephantos: quorum ad hæc & Camelorum ingentem numerum: & hæc vel mediocri rerum motu. Suntque in tota gente familie stipendiarie, in quibus orti, signo crucis, velut cauterio insigniunt, cute leniter incisa. Arcu in bello utuntur, conto, lorica, galea. Sacerdotum in summa dignitate, Secunda dignitas sapientum, quos balsamatos & Tenquatos vocant, tribuitur etiam non parum innocentie & probitati: quam primo sapientie gradu collocant. Nobilitati tertius habet honores, sequuntur stipendiarum, ludices de vita hominis decernunt, decretum ad prefectum urbis deferunt, quem Lycomegian vocant. Locum regis is tenet. Legibus nullis exscripto vivunt: ex bono & æquo iudicant: si quis adulterum sit convictus, quadragesima bonorum omnium pars mulcta est: de adultera domestica ultio: illi quorum interest puniunt. Viri docti constituant ius, quas sibi matrimonio iungunt, non aliunde quaerunt. Mundus muliebris ex auro, quo gens plurimum abundat. Margaritis & serico, viri & foeminae vestitu vivunt ad pedes demisso, manicato, nec uspiam aperto, indifferens colore, præterquam nigro, qui in ea gente luctificus est. Defunctos lugent quadraginta dies. Laetioribus conviviis, secunda mensa crude in feruntur carnes, quibus affabre concisis, resperisq; aromate avidissime vescuntur. Lanificio carent, sericum aut linum vestit totam gentem: non unus omnibus sermo, sed varia loquendi ratio, variisque distincta nominibus. Agricul turam exercent, & rem pecuariam. Bina messis est illis: bina etiam aestas. Quicquid Libycarum gentium ab Æthiopia hac se: India usque ad occidentem solem, omnes Mahometis impietatem colunt, vivuntque eodem fere cultu, quo & Barbari qui in Ægypto sunt hodie, & Mauri appellantur, ab ipsa, ut creditur, Maurorum euagatione: nam ea quoque gens Libyæ non minus infesta fuit, quam Sarraceni: diris illis temporibus, quibus magna in humanis rebus facta est mutatio, mores gentium, pietatis cultus, terrarum nomina passim immutata.

De Ægypto & ritu gentis vetusto.

Caput Quintum.

Ægyptus regio in Africa: vel secundum aliquos Africæ proxima: ab ægypto Danai fratre sic appellata, quam prius Aeria dicere. Hæc teste Plynio libro quinto, Ab oriente rubro mari, Assyriæque coniungitur: ab occidente Cyrenem & Africæ residuum habet: a meridie usque in Æthiopiam protendit. A septentrione mare habet Ægyptium. Eius insignes urbes fuere Thebæ, Abydos, Alexandria, Babylon & Memphis. Hodie Damietta & Soldani sedes civitas Chayrus siue Alcyra amplissima. In Ægypto (ut Plato inquit) nunquam pluit: visum est pluisse, sed terram ipsam Nilii inundatione quorannis post æstivale solsticiū fecundari: plerisque inter insulas relata est: ita se Nilus scindente, ut triquetram terræ deliniet figuram: quo contingit, ut a Græcæ literæ similitudine, sita multis Delta cognominata. Ægypti omnium primi duodecim deorum nomina commentum sunt, Aras & simulachra delubraque statuisse credunt: anima

Regis Æthi
opum poten
tia
Arma belli
ca Æthiopu
Sacerdotes
in summo
honore
Sapientibus
scds honor
Nobilitati
terci honor
Legibus nul
lis Æthiopes
vunt.
Adulteri
mulcta
Totem viri
mulieribus
constituunt.
Mundus mu
liebris omis
ex auro
Eius

Sermo
Studium
Cælum
Mahometus
enā in Libia
obseruatur.
Mauri in
Ægypto
Magna in hu
manis rebus
mutatio fa
cta

Balsam
sa ienica.

Vestima
puolus

Thebe
Abydes
Alexand
Pabylon
Memphis
Damietta
Cayrus
Alcyra

lia in faxis figurasse, quæ omnia plane arguunt eos ab Æthiopibus esse oriundos: qui horum omnium fuerunt auctores: ut tradit Diodorus Siculus. Eorum fœminæ olim negotiari / cauponari / institoriaque obire munera consueverunt. Viri intra murorum parietes texere: hi onera capitibus gestare, mulieres humeris: illæ stantes micturire, hi sedentes: domi vulgo ventrem exonerare: in vijs comestari. Mulierum nulla neque dei cuiusque, neque deæ sacerdotum habuit. Initiant non sigillatim cuique deorum, sed gregatim: quorum unus est pontifex. Vbi quis defunctus est, filius eius subrogat. Mares liberi / gentili instituto parentes haud iniuvialebant: contra cogebant filia etiam nolentes. Plurique mortaliū in funere deglabrant capita, barbā promittunt. Ægyptij promittunt capillū & barbā tondebant: panem pedibus, lutū manibus subigebant. Horum fuit: ut Græci persuasum habuere & qui ab illis oriundi sunt virilia circumcidere. A dextera in sinistra literas digerunt. Horum mares binis vestibus vii moris fuit. Fœminas singulis: bipartitis literarum usus: profanus hic, ille sacer: sed uterque ab Æthiopibus sumptus. Sacerdotes tertio quoque die corpora rasitare, ne quid sordis, quum sacra faciunt, intercurret. Linea ferre vestimenta: semper recens abluta: fassi munditie gratia se circumcisos esse: quia satius sit mundos esse quam decoros. Vestem sacerdotes lineam tantum gestare: & calceos papyraceos. Faba neque ab eis feri, neque alibi nata, vesci. Sacerdotibus etiam illa videre prohibuit, eo quod immundum hoc legumen sit. Lauantur quotidie frigida aqua: interdum ter, nocte bis. Hostiarum capita prius execrationibus diris damnata, non manducabant, sed aut peregrinis negociatoribus vendebant sacerdotes: aut si, qui illa emerent, non affuissent, in Nilum projiciebant. Boues mares eisdemque mundos, ac vitulos uniuersi Ægyptij immolant: fœminas immolare non licet: utpote Isidi consecratas. Cibo e farre, quod quidam siliginem vocant, confecto victitant. Vino utuntur facto ex hordeo: defunt enim in ea regione vites. Victitant quoque tum piscibus: partim crudis ad solem arefactis: partim assugine conditis: tum auibus: sed earum crudis prius tamen sale conditis cothurnicibus anatibusque apud locupletes: Eorum cum multi conuenerunt, & a cœna discessum est, circumfert aliquis in loculo mortuum e ligno factum: aut pictura & ope maxime imitantem, longitudine cubitali oino, aut bicubitali: ostendensque singulis conuiuatū ait: in hunc intuens porta & oblectare: talis post mortem futurus. Minores maioribus natu obuij in via cedunt atque deflectunt: aduenientibusque e sedili assurgunt: qua in re cum Lacedæmonijs cōueniunt, inuicem cōpellandi se mutuo in vijs adorant manu genutenus demissa: Vestibus ut dixi lineis amiciunt, circa crura fimbriatis, quos Casiliras appellant: super quas candida ferunt amacula alia tantum superiecta. Lanæ vestes neque in ædis sacras gestant: neque una cum cadauere sepeliunt. Nunc quoniam omnes, qui olim doctrina aliqua excelluere: quique alijs gentibus leges, & vitæ instituta prescripserunt. Ad Ægyptios prius ut mores illorum, leges & sapientiā: quibus tum omnes terræ nationes facile anteibant, precipient, trāsire, ut Orpheus, Poetaque Homerus, Museus, Melampodes, Dædalus, Lycurgus, Spartanus. Deinceps Solon Atheniensis, Plato philosophus, ac Samius Py-

B iij

Ægyptij ab Æthiopibus oriundi.

Mulieres Ægyptie viorum obire munera viri mulierum Gregatim dijs initiabantur a gyptij. Lugendi defunctos ritus admirandus.

Circumcidere virilia a quibus inceptum Scriptura a gyptiorum a dextra in sinistram procedit.

Sacerdotum Ægyptiorum mundities Vestitus

Faba immundum legumen non ferit neque comeditur ab ægyptijs Capita hostiarum prius damnata abiciuntur

Fœminæ boues ab ægyptijs non immolabant Mortis admonitio in ægyptiorum conuiuijs Senioribus suis honor apud ægyptios

Mutua adoratio in vijs.

Lanæ vestium contemptus Laus Ægyptiorum a morum honestate atque prudentia

sigillatim gregatim

Linea vestimenta

Vinum ex hordeo

Mirabilis ritus

Casilira vestimentum genus

De oim gentiū ritibus.

Qui philoso-
phi discipuli
nati gr̃a ad
Ægyptios
iuere

Chřiananra
religio plae
raq ab Ægy
ptijs mutua
ta.

Reges Ægy
ptiorū legē
sequebant.

Regū Ægy
ptiorum ser
uos quales
oportebat
esse

Officiū regis
diurnū no-
cturnūq.

Mos laudan-
di Reges in
templis ob-
seruatus
Cōmenda-
tio Regis in
templo

Criminū re-
gis expurga-
tio

Cibo simpli-
ci Ægyptij
vescebant

thagoras, & huius discipulus Salmoxis. Fudoxus quoq; mathematicus, De-
mocritus abderites, & Inopides Chius, Moses Hebraeus, atq; alij multi, vt
in sacris eorum libris contineri Ægyptij sacerdotes gloriantur. Libet: conue-
niens etiam esse mihi videtur: illorum viuendi ritibus diutius immorari, vt
cognoscatur, quid & quę quisq; illorum ab his acceperit, atq; alio transporta-
rit. Nam vt Philippus Beroaldus super Apuleianum Asinum scribit, plera-
q; etiam ex Ægyptiorum religione translata in religionem nostram sunt, vt
lineę vestes, dērasa sacerdotum capita, vertigines in altari, pompa sacrificia-
lis, musicę modulamina, adorationes, preces, aliaq; id genus complura. Ægy-
ptij Reges (vt scribit Diodorus Siculus libro secundo) vitam nō aliorum re-
gnantium more, quibus voluntas pro lege est, traducebant licentia. Sed le-
gem instituta in cogendis pecunijs quotidianoq; victu sequebantur. Forū
cultui obsequioq; nullus deputatus erat, neq; empiricus, neq; domo genitus
seruus, sed nobilium sacerdotū filij, tum vltra viginti annos nati, tum doctri-
na prę exteris eruditi, vt horum corporis ministrorum die noctuq; astan-
tium conspectu motus Rex nil turpē cōmitteret. Raro enim potentes rerū
malis euadunt, vbi defunt suarum cupiditatū ministri: institutę erant dei no-
ctisq; horę quibus Regi, lege permessa, agere fas erat. Mane surgentem Re-
gem primo epistolas omnis missas capere oportebat, vt cognitis his, quę si-
bi agenda essent responso dato singula in tempore exq; ordine recte ageren-
tur. His actis quum in virorum excellentium cœtu lauisset corpus, vestem
pręclaram indutus sacra dñs faciebat. Mos erat sacerdotum principi iuxta
aram hostijs deductis, astante Rege, magna voce audiente populo valitudi-
nem prosperam omniaq; bona precari, Regi iusticiam in subditos colenti,
narrare insuper particulatim Regis virtutes, in deos pietatē, ac religio-
nem, in homines humanitatē seruantis, tum illum continentem dicere: iu-
stum, magnicę animi, veracem, liberalem: omnisq; fręnantem cupiditates:
pœnas insuper mitiores q̃ postularent errantis crimina exigentem: reddē-
tem vero gratā meritis ampliorem: plura his similia orans: tandem his exē-
crationem in malos exquebat. Tum Regem culpa purgans, omne crimen
in ministros, qui Regi iniqua suaderent cōiciebat. Quibus actis sacerdos
& regem ad foelicem dñsq; gratā vitam hortabatur, & simul ad bonos mo-
res, agendumq; non quę suaderent mali, sed quę ad laudem & virtutē ma-
ximę pertinerent. Demum quum Rex tauro dñs sacra fecisset, Sacerdos quę-
dam ex sacris libris clarissimorum virorum consilia, actaq; proferebat: qui-
bus rex monitus Imperio pie ac iuste aliorū exemplo vteret. Non autē pecū-
nijs vacandi, iudicandiq; legibus solū antiquis: sed deambulandi q; lauandi
q; & cū vxore cubandi: oīs q; degendę vitę tempus erat lege p̃stitutū. Cibo
vescebantur simplici, vt quorum mensę nihil pręter vitulū & anserem in-
ferretur: vini potandi certa statuta erat mensura, qua neq; farciri ventrem,
neque inebriari possent. Denique ipsorum vita ea tenebatur modestia, vt
non a legislatore, sed a peritissimo medico ad conseruandam sanitatem com-
posita videretur. Mirabile videtur Ægypti reges non ex voluntate, sed ex legē

ge vitam priuatam agere: sed multo est mirabilius illis, neq; iudicandi, neq; pecuniam congregandi, neq; puniendi quenquam per superbiam aut iram, aut aliam iniustam ob causam, licentiam permissam. Sed veluti priuati tene-
ri legibus: neq; id agre ferebant existimantes parendo legibus se beatos fo-
re. Nam ab his qui suis indulgerent cupiditatibus, multa censebant fieri, qui
bus damna periculaq; subirent: Scientes enim sapius se peccare: tamen aut
amore, aut odio, aut alio animi mo: bo victi nihilominus aberrent. Qui vero
sapientia consilioq; vitam instituunt, in paucis offendunt. Hac vlti erga subdi-
tos iusticia. Reges omnium beniuolentiam adeo assequuti sunt, vt nō solum
sacerdotibus, sed singulis Ægyptijs maior Regis q̃ vxorum filiorumq; aut
aliorum principum salutis inesset cura: vita vero his moribus defunctum:
omnes communi moesticia lugent, vestes lacerant, templis clausis forum nō
frequentant, festa solennia non agunt, dies septuaginta duos luto deturpan-
tes capita, ac sindone subtus mammis cincti: vna viri mulieresq; ducenti fer-
me aut trecenti circumambulant bis in die nouantes luctum atq; ad numerū
cū cantu, virtutes regis cōmemorantes. Cibis animantium coctisq; ac vi-
no omniq; mensæ apparatu abstinent. Non lauacris, non vnguentis, non stra-
tis lectis, non venercis vtuntur: sed tanquā defuncto filio per eos dies me-
rentes lugent. Hoc tempore, quæ ad pompam funeris spectant præparatis:
postremo die corpus in arca conditum ante sepulchri aditum ponunt. Ibi
breuiarium in vita ab rege gestorum, de more recitant, volentiq; facultas da-
tur defunctum accusandi. Astant sacerdotes, mortui recte facta laudantes: po-
pulus is permagnus est, qui exequias circumstat applaudens veris laudibus:
in reliquis magno reclamans tumultu. Quo accidit vt plures reges repugnā-
te multitudine, solito caruerint sepulchri honore ac magnificentia. Is timor co-
egit Ægypti reges iuste viuere, veritos futuram post mortem plæbis iram,
atq; odium sempiternum. Antiquorum Regum viuendi mos hic maxime
fuit. Ægypto omni in plures partes, quarum qualibet græco verbo nomos
appellabatur, diuisa: cuiuslibet prætor aderat, qui omniū haberet curam. Ægy-
pti veltigalibus trifariam partitis, priorem portionem percipit collegium sa-
cerdotum magna apud incolas auctoritate: tum propter deorum curam, tum
propter doctrinam, qua plures erudiuntur. Hanc partem tum ad sacrificiorū
ministeria, tum ad priuatæ vitæ commoda impertiant: neq; enim deorum
cultum omittendum putant: neq; publici consilij vtilitatisq; ministris equi-
censent vitæ cōmoda deesse. Ad sunt enim grauib; in rebus hi semper con-
silio atq; opere regibus: tum astrorum peritia, tum vero sacrificijs futura præ-
dicentes. Ex libris præterea sacris priorum gesta referunt, quibus Reges in
agendis noscant, quæ sint profutura. Non enim: quemadmodū apud Græcos
vnus homo, aut vnica mulier sacris præest: sed plures in cultu deorum hono-
re q; versantur, qui eandem sacrorum curam filijs tradunt. Hi omnes immu-
nes sunt, secundumq; post Reges honoris dignitatisq; locum tenent. Al-
tera portio ad Reges peruenit, quam & ad bella & ad vitæ cultum, tum ad
liberalitatem erga strennuos viros pro meritis impendunt, Qua exre fit, vt

Regibus nō
omnia agere
licebat

Salus regis
omnibus cu-
rae

Luctus in
regū morte
publicus

Ægyptiorū
regum fune-
ratio

Quid coe-
gerit Ægy-
pti reges iu-
ste viuere

Ægypti velti-
galis portio
nem apud
Ægyptios
sacerdotes
percipiebant
Sacerdotiū
Ægyptiorū
vtilitas &
auctoritas

Alterave-
lti-
galis portio
Regibus de-
bebatur.

breuiarium
in vita
gestorum

nomos

De omnium gentium ritibus.

Tertiam milites percipiebant populares nullo grauentur tributo. Tertiam percipiunt milites: & qui belli sunt instituti ministerio: ut hoc stipendio accepto paratiorem habeant animum ad bellorum pericula obeunda. Est insuper eorum politia in tria hominum genera instituta. Agricolarum, pastorum, & opificum. Agricola partim quadam mercede a sacerdotibus regeque aut militibus agros mercati: per omnem aetatem ab ipsa pueritia rei rusticae sine intermissione vacant, quo fit, ut agricultura ceteris, tum ob doctrinam a parentibus perceptam: tum ob continuum usum praestent. Eodem modo & pastores cura atque arte regendi pecoris a patribus accepta semper in eo gubernando aetatem agunt. Artes quoque apud Aegyptios admodum excultas videmus: & ad summum perductas. Nam soli Aegyptii opifices omnia rerum publicarum cura nullum nisi aut legibus permissum, aut a patre traditum opus exercent: ut neque eos docentis inuidia: neque civile odium: neque aliud quid ab instituto impediatur exercitio.

Iudicia Aegyptiorum non casu sed ratione. Iudicia vero eorum non casu fiebant: sed ratione. existimabant enim rite facta plurimum vitae mortalium prodesse. Nam punire nocentes, auxilium ferre oppressis, optimam ad prohibenda mala facinorosa viam putant. Poenam vero delicti aut pecunia aut gratia tolli existimabant confusionem vitae communis fore. Quamobrem ex ciuitatibus clarioribus ut Heliopoli Memphi Thebis viros optimos eligebant, quos iudicij praeficerent: qui iudicum confessus, neque Athenarum Ariopagitis, nec Lacedaemoniorum senatui longo tempore postea institutis cedere videbantur. Postquam hi conuenerant triginta numero, inter se eligebant optimum virum, quem iudicij principem constituebant in locum cuius ciuitas alium iudicem substituebat: his omnibus victus, sed principi opulentior a Rege dabatur: is aurea cathena signum varijs ornatum lapidibus a collo suspensum: quod appellabant veritatem gestabat. Coeptis iudicijs ac signo veritatis a principe iudicum proposito, omnibusque legibus, quae octo libris continebantur in medio eorum constitutis. Mos erat accusatorem scribere ea, in quibus alium accusabat: modumque patrae iniuriae aut damni facti: quanti eam extimaret scribere. Reo tempus dabatur rescribendi ad singula: & aut se id non fecisse: aut recte fecisse purgandi: aut iniuriam vel damnum minoris extimandi: Rursus accusatori reoque inuicem respondendi locus erat. Ita bis auditis litigatoribus: cum iudices de controuersia quaesiuissent: princeps signo veritatis in partem veriore verso: sententiam ferebat: hic mos iudiciorum erat. Quoniam de legum institutione mentio incidit: haud alienum ab instituto erit antiquas Aegyptiorum leges etiam referre: quo cognoscatur: quantum ceteris praestent: & rerum ordine, & utilitate. Primum periuri capite mulcebantur, tanquam qui duplici tenerentur scelere: ut qui & pietatem in deos violarent, & fidem inter homines tollerent: maximum societatis vinculum humanae. Si quis iter faciens aut hominem a latronibus caedi competiret, aut quamlibet iniuriam perpeti, neque subuenire auxilio (si posset) mortis erat reus: Si auxilium ferre non posset, denunciare latrones tenebatur, & iniuriam accusatione persequi: qui ea negligebat plagis ad certum numerum pledebatur: tri duoque carebat cibo. Falso quem

piam accusans si postmodum ad iudicium delatus foret poenam calumnia
toribus statutam subibat. Cogebantur Aegyptij omnes scripta nomina sua ad
praesides: & simul quo exercitio viueret deferre: qua in re si quis mentiretur,
aut si iniusto viueret questu, in mortis incidebat poenam. Si quis sponte aut
liberū aut seruū occidisset, morte damnare leges iubebant: quę nō fortune cō
ditōem, sed consiliū facti pendentes, hoīes a sceleribus deterrebant, & simul
vindicta serui morte reddebant liberi securiores. Patribus qui filios occide
rent: nō erat poena mortis indicta: sed tribus diebus noctibusq; continuis e
dictū vt circa defuncti corpus assisteret publica etiā custodia astante: Non
em̄ iustū putabant, eum vita priuari, qui vitæ filijs autor fuisset: sed potius cō
tinuo dolore factiq; poenitentia affligi: quo cæteri ab simili facto auerterent.
Parricidis exquisitam imposuerunt poenam. Nam articulatim præacutis ca
lamis cæsos iubebant viuos supra spinarum aceruum comburi: maximum in
ter mortales iudicantes scelus: ei mortem per vim inferre: a quo vitam acce
pisset. Mulierum morti destinatarum si pregnantessent: partus expectaba
tur: existimantes penitus iniquum esse, eum, qui nihil commisisset vna cum
facinoroso poenam pati: aut duos plecti, quum vnus deliquisset. In bellis qui
aut ordinem reliquissent: aut non parerent ducibus non plectebantur mor
te: sed maxima omnium ignominia: qua postmodo virtute & recte facta de
leta: ad priorem statum redirent. Ea lex & homines assuefaciebat: vt id dede
cus pessimum malum: morte q; ipsa grauiorem censerent. His qui secreta ho
stibus reuelassent linguam lex iubebat abscindi. Ei qui monetam circumci
deret aut adulterinam cuderet: aut pondus vel signa immutaret, aut literis in
scriberet, aut descripto demeret: aut falsas syngraphas afferret, ambę amputa
bantur manus: vt quę corporis pars peccasset: per vniuersam vitam lueret poe
nam. Cæteri quoq; aliorum calamitate moniti: ab simili scelere, abstinere.
Asperæ etiā poenæ circa mulierum delicta statutæ erant: Nam ei, qui mu
lierem liberam violasset virilia execabantur: quoniam vnō crimine tria haud
parua scelera complexus esset: iniuriam, corruptelam, & liberorum confusio
nem. In adulterio spontaneo deprehensus virgis cedebatur ad mille plagas:
Mulier naso mutilabatur. Quo dedecore vultus incontinentia maculatus ea
muletaretur parte: qua maxime facies exornatur. Legū quæ ad hominū com
mercia pertinent Bocchoridem latorem fuisse scribunt. Hæ mandant: credi
tis absq; scriptura mutuo pecunijs: si negarentur, stari debitoris iuramento:
vt quæ iusiurandum veluti religiosam rem magni extimarent. Nam cum cer
tum sit ijs, qui sæpius iurant abrogari fidem: plurimi ducunt: ne boni viri no
men amittantur: raro ad iuramentum descendere: Legis insuper lator omnem
fidem in virtute constituens: bonis moribus iudicauit assuefieri homines ad
probitatem: ne indigni fide viderentur debere. Iniquum etiā putauit eis:
quibus absq; iuramento credita pecunia esset: de re sua iurantibus non præ
stari fidem. Fœnus quod ex scripto contrahebatur: prohibuit vltro contracti
mutui duplum exigī: solutio ex bonis debitoris solum fiebat. Corpus nō po
terat addici creditori: putabat enim oportere bona tantum subdita esse debi

Homicidii
morte inhi
bitum.

Lex alia in
parentes qui
liberos occi
derent.

Lex in parr
cidas atrocis
sima.

Lex alia.

Lex castren
sis ignomini
osa

Alia lex ca
strensis
Lex in mo
nerarum fal
sarios

Lex in me
chos

Lex in adul
teros & adul
teras.

Bocchorides
legislator
Leges pro
hominum
commercijs.
Ad iuramen
tum raro de
scendendū

Lex fœnera
toribus data

Parricidis
poenitentia
affligi.

Syngra
phas
descriptas
aut falsas
syngraphas
aut adulterinam
cuderet.

De omnium gentium ritibus.

tis. Corpora quorum opera & bello & pace vterentur ciuitatibus addicta esse.
 Non enim æquū videbatur milites, qui pro patriæ salute pericula subirent
 pro vltimis in carcerem duci: quam etiam legem Solon videtur ad Athenien-
 ses transtulisse: quam Sisatheam appellauit: decemens ne ob vltimas ciuium
 corpora necerentur. Lex priuatim præterea de furibus apud solos Ægypti-
 os hæc erat. lubebat eos qui furari volebant: nomen suum apud principem sa-
 cerdotum scribere. atque euestigio furtum ad eum deferre. similiter quibus res
 furto erepta erat, ad eundem rei sublatae tempus diem & horam scribere tene-
 bantur. Hoc modo facile inuento furto, qui rem amisisset, quarta mulctabat
 parte, quæ daretur furi, satius legislator esse duxit: quum impossibile esset,
 prohiberi furta, alicuius portionis, quæ totius rei amissæ homines iacturam pa-
 ti. Nuptiarum non idem apud Ægyptios mos est. Sacerdotibus vnam tan-
 tum uxorem ducere licet. Reliqui pro voluntate & facultatibus plures ha-
 bent. Nullus ex eis nec ex serua quidem emptæ genitus spurius habetur. So-
 lum enim patrem existimant generis auctorem, matrem & nutrimentum &
 locum infanti præbere. Natos adeo parua educant faciliq; impensa, ut vix cre-
 di possit. Nam tum scirporum, tum alijs radicibus, quas sub cineribus coquunt,
 tum caulibus palustribus, quas partim coctas, partim assas igni, partim cru-
 das pro cibo præbent, liberos nutriunt: discalciati nudiq; maiori ex parte ob
 patriæ temperiem vitam ducunt. Omnis sumptus in pueros, quousq; ad eta-
 tem perueniant, a parentibus impensus non excedit dragmas viginti. Erudi-
 unt sacerdotes filios & literis, quæ appellantur sacrae, & alijs quæ ad comu-
 nem spectant doctrinam, ut plurimum Geometriæ, Arithmeticæq; studio in-
 tenti. Literas percipiunt non omnes, sed artificio dediti. Palestræ aut Musicae
 non vacant existimantes quotidianum illius exercitium iunioribus infirmum
 esse, & periculosum. Ex eoq; breuiore vires effici. Musicam non solum in-
 utilem, sed nocuam ducunt, tanquam virorum animos effecinantem. Mor-
 bos vel ieiunio curant, vel vomitu: idq; aut quotidie, aut tribus diebus aut qua-
 tuor interiectis: afferunt enim ex ciborum superfluitate omnis creari morbos:
 eam ergo ad valitudinem curam esse optimam, quæ morborum principia aue-
 rat. In militiam aut peregrinationem profecti, nulla impensa mercede curan-
 tur. Medici enim ex publico victum sumunt, ægros secundum legem curant ab
 antiquis medicis comprobatisq; scriptoribus traditam. Si quis normam sacri
 libri sequutus infirmum curare nequiverit omni caret crimine: si præter ea,
 quæ quæ libris continentur, illum curauerit morte punitur. Credidit enim le-
 gislator ea medendi cura, quæ plurimo tempore ab antiquis medicis obserua-
 ta profectaq; sit, haud facile meliorem reperiri posse. Colunt Ægyptij ani-
 mantia quædam præter modum non solum viuæ, sed etiam mortuæ: sicut Felem,
 Icnemonas, Canes, Accipitres, Ibides, Lupos, Crocodillos, & eiusmodi plu-
 ra. Non solum horum cultum palam profiteri non erubescunt, sed tanq; in ho-
 noribus deorum effusi, id laudi sibi & decori ducunt. Cumq; signis illorum
 proprijs vrbes, & varia loca circumeant procul ostentantes, quæ seruent ani-
 malia, ea more supplicum singuli venerantur. Cum aliquod eorum moritur

Lex Sisateæ
apud Athe-
nienfes

Lex de fur-
to admiran-
da.

Matrimonia

Apud Ægy-
ptios extra
matrimonium
natus nemo
spurius habe-
batur

Puerorum edu-
catio & im-
pensa modis-
ca.

Sumptus q-
ui in puerorum
educatōe im-
penduntur

Quibus arti-
bus Ægypti-
orum filij in-
stituuntur
Musica dam-
natur ab Æ-
gyptijs
Morbos æ-
gyptij vomitu
curant aut
ieiunio

Medici ægy-
ptiorum ex pu-
blico victum
accipiunt, non
ægotanti sum-
pensa

Medici ex
scripto cur-
rare debent
non noua in-
uentione

Variorum ani-
malium cultus
ra porterosa

Feles, i.
catus
Icnemonas
nasus, mus
res indi-
cos

Indone contextum cum vluſatu pectus percutientes ſale liniunt: ac Cedri li
quore vnguentisq; odoriferis, quo diutius ſeruetur corpus vinctum in ſacris
locis ſepeliunt Si quis aliquod horū animalū ſponte occiderit morte dam-
natur, Aluro & Ibide exceptis, quos ſi quis ſponte vel ſecus occiderit inter-
ficiunt accurrenſe turba & abſq; iudicio hominē varijs ſupplicijs adfectum
interficiunt. Quo timore, qui hos mortuos conſpexit, procul aſtans, lamen-
tatur, teſtificans animal abſq; ſua culpa mortuum eſſe. Nutriuntur hæc ani-
malia ſumma cura atq; impenſa in templorum ambitu a viris haud quaſq;
cōtemnendis, quę ſimilagine & halicavarijsq; epulis lacte conditis cibant.
anſeres tum elixos tum aſſatos apponunt quotidie. His, quę cruda edunt,
aves captas præbent, deniq; ea omnia magna ſuſtinent cura atq; ſumptu.
Eorum mortem æque ac filiorum lugent ſepeliuntq; ſumptuoſius, q̃ eorū
facultas ferat, ita, vt Ptolomæo Lago Egyptum tenente, quum bos in Mem-
phi ex ſenectâ mortuus eſſet, qui illius nutriendi curam caperat pecuniam,
quę in eius ſumptu data erat permagna: ac in ſuper quinquaginta talenta ar-
genti mutuo a Ptolomæo ſumpta, in eius ſepulturam impendit. Videbunt
forſitan hæc, quę diximus miranda: ſed nequaſq; minus admirabitur quis, ſi
quid apud quosq; Egyptios ſit conſyderet in funere mortuorum. Nam vbi
aliquis deſunctus eſt, propinqui omnes amici, qui deturpato luto capite lu-
gentes ciuitatem: quo ad mortuus ſepeliatur circumeunt, interim neq; lauan-
tur, neq; vinum capiunt, aut cibum niſi vilem, neq; veſtibus vtuntur ſplendi-
dis. Sepulchrorum tres habent ſpecies: ſumptuoſas, mediocres, & humiles.
In prima argenti talentum exponunt. In ſecunda minas viginti. In vltima pa-
rum quid ſumptus irrogatur. Qui funera mortuorum curant, eo exercitio a
maioribus tradito funeris impenſam domesticis deſcriptam ferunt, ſcrutā-
tes quanti velint celebrari funus, conuentione facta, corpus eis traditur, vt iux-
ta impenſam curetur funus. Primus grāmaticus (ita enim appellatur) poſito
humī corpore, circa illa deſcribit, quantum a ſiniſtra parte incidatur: deinde
qui dicitur ſciſſor habens lapidem æthiopicum, quantum lex ſinit latus ape-
rit, ſubitoq; curſu a proſequentibus, qui aſtant, lapidesq; cum execratione in
eum iacentibus fugit. Exiſtimant enim odiū in hære, quicunq; amici cor-
pus vulnere illato violarit. Curatores vero corporis, hos ſalitores appellant,
honore digni exiſtimationeq; habentur. Vtuntur enim ſacerdotibus templa
q; pariter ingrediuntur. His penes cadauer aſtantibus, vnus per ſciſſurā cor-
poris interiora, præter renes & cor, ducit. Quę ſingula alter vino phœniceo
ex rebus odoriferis lauat. deinde corpus totum primum ex cedro, tum alijs
precioſis vnguentis vngunt dies amplius triginta. Myrrha deinde ac cynna-
momo, cæterisq; rebus liniunt, quę non ſolum id ſeruare diutime, ſed odo-
riferum reddere queant. Curatum cadauer cognatis tradunt deſuncti. Ita ſin-
gulis eius paribus etiam ſuperciliorum palpebrarumq; pilis integre ſerua-
tis, vt omnis corporis ſpecies dormientis more integra perduret. Antequam
ſepeliatur corpus prædicatur a cognatis tum iudicibus, tum deſuncti amicis
ſepulturæ dies, aſſerentes illum mortuum paludem tranſiturum, Aſtantibus

Ibidem vel
æluſū apud
Egyptios in-
terficiens in-
terficiunt

Animalia in
templis ſplē-
dide nutri-
untur

Ptolomæus
Lagus
Apis Eos
mortuus ma-
ximū ſumptu
ſepultus

Mortuorum
funeratio apud
Egyptios admi-
randa
ſepeliendi
apud Egyptios
tres ſpecies

Deſcribitur
prima fune-
ris ratio

Curatores, i.
inunſtores
funerū.

Quid mor-
tuoſi corpora
a putredine
& foetore
diu conſeruentur

De oīm gentiū ritibus.

Attende mo- rem admira- bilem Defunctorū vita apud ægyptios iudicio discuti- ritur iudicibus amplius quadraginta numero, sedentibusq; in præparato vltra stagnum Hemicyclo: trahitur nauis ad id composita ab his, quibus ea cura iniuncta est, tum anteq; corpus in arcam condatur permittitur lege volenti accusare mortuum. Si quis probatū male vixisse, Iudices sententiā ferunt, qua censent corpus eius sepulchro priuandum. Qui deprehenditur iniuste crimen obiecis- se magna mulctatur poena. Quum deest accusator, aut per calumniam accusatum constat, cognati finito luctu, ad laudes mortui vertunt, nil de genere eius, sicut Græci consueuerunt, narrantes. Existimant enim omnes Ægyptij pariter nobiles esse, sed ordientes a pueritia, in qua vitæ institutionem, eruditionemq; recensent ad viri ætatem descendunt, eius erga deos religionem, iusticiam, continentiam, virtutesq; cæteras cōmemorantes: inuocatis vero inferis dijs, precantur, vt eum inter pios locent: ad quæ verba omnis multitudo correspondet: gloriam mortui extollens, tanq; apud inferos cum beatis semper futuri, Sepeliunt postea quicq; suos, hi in proprijs sepulchris, hi quibus ea desunt domi apud firmiorem parietem arca corporis erecta. Qui vero crimine aliquo aut scenore sepultura prohibentur domi absq; arca ponuntur. Quos posteri ditiores facti, ac debita crimina soluentes honorifice sepeliunt. Mos est apud eos defunctorum parentum corpora dare in pignus creditori. Summa illos, qui non redimunt, sequitur infamia, & sepultura carent. Mirabitur quis merito eos, qui hæc instituerunt: non solum quæ ad viuendum mores spectarent prosequutos, sed etiam quæ ad mortuorum sepulchra cultumq; pertinerent. Adeo hoc pacto ad bonos mores quantum fieri posset componi vitam hominum extimabant. Græci sane, qui fictis fabulis, ac poetarum dictis fidem excedentibus de piorum meritis maiorumq; poena tradiderunt: nequaq; potuerunt suis scriptis traducere homines ad virtutem. Quin e contra potius derisi contemptiq; sunt ab improbis. Apud Ægyptios vero non fabulis, sed visu, impijs poena. iustis laus impartita. Singulis diebus vtrosq; eorum, quæ vitæ vtilia existant admonet: quum videant cuiq; pro his, quæ egit debiti præmij memoriam impendi. Quæ ex causa ad meliorem singuli vertuntur viuendi normam. Fas enim optimas esse leges putandum est, quibus non diuites, sed honesti prudentesq; homines fiant: & hæc de Ægyptijs: nunc de reliquis Aphricæ populis.

De Pœnis & cæteris Aphricæ populis.

Caput Sextum.

Adrimachidæ **P**œnorum multæ sunt & variæ nationes, Adrimachidæ Ægyptum versus siti eisdem quibus Ægyptij moribus vtunt. vestem gestant qlem & alij Pœni. Vxores eorū in vtroq; ætate armillā græā habent: capitis comā nutriunt: pedunculos suos, quos quisq; capit, p̄mordet, atq; ita abijcit: qd̄ isti tū ex oībus pœnis facitiant, Soliq; v̄gines nupturas regi exhibent, q̄ illi placida fuerit eā deuirginat. Nasamones grandis & dira natio nauū syrtibus inuolutarū spoliatores: sub ætate relictis ad mare pecorib; descēdūt ad locū augilē decerpturi palmulas, q̄ ibi p̄multæ & speciosæ sunt, & fructifere oēs

Hemicyclo i. semi- circulo

Mace- ras. i. iustici- a bac-

Stru- tis g- dis

Crista- penna

Anter- mes. i. m. noī

Sub æta- tem. i. dī- ca ætate

Qua- dū i. q- uor a- tur

Ex quibus ubi palmulas præmaturas decerpserunt, ad solem siccantes mature faciunt: deinde lacte maceratas sorbillant vxores plures singuli e consuetudine habent: & cum his in propatulo coeunt, eodem pene, quo & Massage-thæ modo: nisi q̃ hi prius scipionem præendant. Mos etiam Nasamonibus est, quum quis primum ducit vxorem, vt sponsa singulos conuiuias adeat veris gratia: & vt quisq̃ cum ea concubuit, donum det illi, quod secum habet domo adlatum. Iure iurando ac diuinatione tali vtuntur per eos viros, qui iustissimi atq̃ optimi apud illos fuisse dicuntur: iurant illorum sepulchra tangentes, diuinant ad suorum accedentes monumenta: & illi ubi preces peregerint in dormiunt: ubi quodq̃ per quietem in somnium viderunt, eo vtuntur: fidei dandæ consuetudo hæc est, de manu alterius vterq̃ sumpto inuicem poculo bibit: q̃ si nihil humoris habuerint sumptum e terra cinerem lingunt. Garamantes omnium hominum commercia aspectumq̃ refugiunt: nihil bellicæ armaturæ habentes, nec defendere quidem sese audentes, supra Nasamonibus incolunt. Circa maritima verò occasum versus his Macæ confines sunt: qui summum capitis verticem radunt in medio capillos crescere sinentes, hinc atq̃ hinc in orbem rudentes. In bellum subterraneorum struthionum pelles pro argumento ferunt Gnidanes Macis contermini: quorum mulieres fimbrias pelliceas ferunt: singule multas: ob hoc (vt memoratur) q̃ vt a quoq̃ viro venerem passa est, fimbriam orat: & vt quæ plurimas habet, ita præclarissima censetur, tanq̃ a pluribus viris adamata. Machlyes circa paludem Tritonidem habitantes occiput crinitum gestant. Auses vero anteriorem capitis partem. Horum virginēs anniuersario Mineræ festo in honorem ipsius Deæ indigne inter se bifariam diuise præliantur lapidibus fustibusq̃, dicentes se morem patrium seruare ei, quam Mineruam dicimus, & quæ virginēs ex vulneribus decedunt, eas falsas virginēs appellant: sed priusq̃ a pugnando desistunt, hoc faciunt, quæ virgo in pugnam optimam operam nauauit, eam semper communi sensu cæteræ virginēs exornant: tum cætera armatura Græca, tum crista Corinthia, & currui impositam circa paludem circumferunt. Iidem promiscue cum mulieribus non vna habitantes, sed pecudum more concubunt: ubi apud mulierem puer robustus est factus, apud quem virum habitare sustinet (nam tertio quoq̃ mense viri cōueniunt) eius filius censetur. Atlantes a monte Atlante, iuxta quem habitant, appellati: anonymos sunt, i. nomen proprium singuli non habent, Solem transcendentem execrantur, eiq̃ propterea omnia conuiuitia ingerunt, q̃ torridus & ipsos & regionem perdat: nullo animante vescuntur, nec somnia vlla cernunt. Pastoricij Aphri carise & lacte victitant, nihil vaccinum gustantes, quia nec Egyptij suum gustant, nec vaccam alunt, nec Cyrenæ fœminæ ferire sibi fas putant, ob idem, quæ in Ægypto est: cui & ieiunia, & dies festos agunt studiose. At mulieres Barceæ non modo gustu vaccinæ carnis, sed etiam suillæ abstinent, filij ipsorum ubi quadrimi effecti sunt, venas verticis quidam etiam temporum illorum lana succida inurunt, ob eam causam, ne villo vnq̃ tempore pituita officiat e capite defluens: eaq̃ de re, se aiunt esse optima valetudine. Eo

C ij

In ppatulo
coeuntes.

Sponsa apud
Nasamonibus
a singulis con
uiuiis cognos
citur
Iurandi ritus

Fidei dandæ
consuetudo.

Garamantes
hominum com
mercia fugiunt
Macæ

Gnidanes

Fimbria ve
neris precium
Machlyes
Auses

Virginum de
certatio in
Mineræ festo

Promiscue
cum mulieribus
habitantes

Atlantes a
nonymi, trans
cendentem
solem ex
ecrantur
Pastoricij ni
hil vaccinum
gustant
Cyrenæ fœ
minæ
Barceæ fœ
minæ & a
vaccis absti
nent & a su
ibus

Maceras, i. mol
lificatas.
Scipionem
abaculum.

Struthio
nus gran
dis

Crista, i.
perna

Antony
mos, i. si
ne nomine

Quadr
mi, i. quæ
quor anno
runt

De oim gentiũ ritibus.

Sacrificandi
ritus

Sepeliendi
ritus.

Domicilia
versatilia
Maxies

Zabici fœ
minæ auri
gantur
Zigantes si
mijs vescen
tes

Cōis Liby
carũ gentiũ
vita

Vestitus.

Domicilia
Administra
tio

Arma.

Belligerandi
ritus

Fides.

Troglodytæ
qui etiã pa
stores dicun
tur

Vxores ac
filij cōes om
nibus

Victus Tro
glodytæ.

Filios Tro
glodytæ a pe
core denos
mināt

Porus Tro
glodytæ
Vestitus.

Pudēda tro
glodytæ ve
lūt Ægyptij
circūcidunt.

Arma.

Sepulchra
Troglody
tæ nihilã cu
rant

modo sacrificant: vbi pro primitijs pecudis aurem præciderunt, eam supra domum abijciunt, hoc acto, cervicem eius auertunt Solis omnium deorum immolant soli & lunæ. Defunctos, vt Græci sepeliunt omnes Aphri. præter Nasamones, qui illos sedentes sepeñunt, obseruantes, vt dum quis coepit agere animam, eum sedentem constituunt, ne supinus expiret. Domicilia eorũ sunt virgultis compacta suspensis circa lentiscos: & ea quoquo versus versatilia. Maxies dexteram capitis partem comatam gestant sinistram radunt, corpus minio tingunt, asserentes se a Troianis esse oriundos. Zabicum Maxi- bus confinium fœminæ aurigantur cœrus in bellum. Zigantes, vbi magnā vim mellis apes conficiunt, sed multo plus opifices viri facere dicuntur, omnes minyio inficiuntur, ac simijs vescuntur, quarum affatim gignitur ijs, qui in montibus degunt. Hi omnes Libij/vita syluestri sub diuo, vtr plurimum habitant. victu ferarum more contenti, nil domesticum edunt, nullis vestibus, præter caprarum pellibus, tegunt corpora. Potentiores inter eos, nullas habent ciuitates, sed turres aquis proximas, condentes in eis, quæ vsui super sunt. Subditos populos singulis annis adiurant, vt principi pareant, obtemperantes, vt socios diligant, abnuentes imperium, vt latrones persequantur. Eorum arma sunt & regioni & moribus congrua. Nam quum sint corporibus leues: patria vero vt plurimum plana, neq; ense, neq; gladijs, neq; armis vtuntur in bello, Tris tantum ferunt hastas, lapidesq; in vasis ex corio factis, delectos, cum his certantes, tum in congressu, tum etiam recessu: primo ferire hostem conantur ad cursum: & lapides recte iaciendos longo vsu edocti Erga externos nullum ius, nullãq; seruant fidem. Troglodytæ, qui & a Græcis, q; ex pecoribus viuunt pastores appellantur. Æthiopie populi cœtus ac tyrannos inter se constituunt. Vxores ac filios habent communes: excepto (qui vnicam tenet) tyranno. Huic appropinquant mulctam tyrannus irrogat certo pecudum numero. Ethesiarum tempore, quo maximi decidunt imbres, sanguine & lacte immixtis paulumq; coctis nutriuntur, Æstu solis deficientibus pascuis ad loca declinant palustria, pro quibus solis inuicem certant. Pecora vetusta aut in morbos cadentia occidunt, exq; his per omne viuunt tempus. Parentum nomina minime indiderunt filijs, sed tauri, arietis, ouis. Et hos quidem patres, hos matres: quoniam ab his, non a parentibus quotidianus præbeatur cibus, appellant. Vtuntur potu Idiotæ Paliuri succo: potentiores ex quodam flore expresso, qui est deterrimo nostro musto per- similis. Armentorum greges secum ducentes varias, ne iisdem in locis morerentur diutius, regiones mutant. Corpora, præter virilia, quæ pellibus teguntur, nudi. Pudenda Troglodytæ omnes velut Ægyptij circumcidunt, his demptis, quos a casu claudos appellant. Hi soli intra regionem Hesternorum habitantes ab infantia non nouacula inciduntur. Arma ferunt Troglodytæ ijs: quos dicunt Megauares. scutum ex corio crudo bouis, rotundum & ferratam clauam. alij arcus lanceasq;. Sepulchra ridicule penitus curant: nam paliuri v- minibus corpus ligantes defuncti cervicem cruribus applicant, deinde cada- uer in loco editiori positum lapidibus ridentes obruunt, impositoque supra

Agereant
mā. i. mo
ri

Lentiscus
arbor que
masticem
sudat

Minyio. i.
rubrica
Diuo. i. i.
cœlo

Tyrannos,
reges siue
dnos.
Ethesiarũ
i. ventos
q. xl. dies
post canis
culæ exor
tum pñat

Idiotæ. i.
plebæi
Paliuri. i.
arboris cu
iusdam af
fricæ

Megauares

faxorum ac ceruū capræ cornu abeunt nullo dolore moti: bellantur inuicem, non vt Græci, ob iram, aut ambitionem, sed pabuli gratia. In eorum concertationibus primum iactis lapidibus, quoad aliqui vulnerantur concertant: tum arcu quo admodum exercitati sunt pugnantes mutuis vulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt, quæ ætate præcedunt foemine: quibus nullo periculo in medium prodeuntibus (nefas est enim has villo pacto ledere) extemplo a certamine cessant. Inualidi ob senium armenta sequi/gutture bouis cauda adstricto vitam finiunt. Qui mortem differunt licet volenti eodem modo (admonitos tamen antea) vita priuare: ibique habetur beneficii loco. Febricitantes item aut morbo incurabili correptos simili adficiunt morte. Maximum arbitrantur malorum ab eo vitam diligi, qui nequeat aliquid agere dignum vita. Herodotus scribit Troglodytas specus in quibus habitent excuare, nullo habendi diuitias desyderio teneri: quum paupertati se voluntarie addicarint: tantum lapide vno gloriari, quem Exacontalitem nominamus, Serpentum carnibus vesci. Sermonis ad hæc ignaros esse, & propter hoc stridere magis quæ loqui. Alia in Æthiopia, quæ supra Ægyptum est, habitat gens, quam Rizophagi vocant, radices arundinum, quas ex propinquis locis effodiunt magna cura lauantes barbari lapidibus terunt, quoad molles factæ cohæreant, deinde placentas ad modum lateris, quantum manus capit factas, atque ad solem decoctas mandunt. Quem solum cibum, ipsi per omnem vitam suauem atque assatim habent, eo quæ pacem continuam seruent. Bellant tamen cum leonibus, qui e deserto vmbre causa, & vt minores venentur feras egredi si Æthiopum multos ex paludibus exeuntes dilaniant. Et iam dudum ea de leta esset, a leonibus natio, nisi natura eis sponte persuium tulisset. Nam sub ortum Canis mirabilis atque innumera nullo agitante vento culicum multitudine ad ea loca aduolat. Homines ad paludes fugientes minime lædunt: leones abire ex his regionibus compellunt, tum morsu tum vocis sono territos. His propinqui sunt Ilophagi Spermatophagique: quorum hi quidem fructibus, quiestate ex arboribus decidunt colligentes absque labore edunt: reliquo tempore herbam in vmbrosis nascentem locis decerpunt, quæ vitæ subuenit egestati. Ilophagi vero cum filiis vxoribusque ad loca campestria accedentes arbores ascendunt, ac teneras ramorum summitates auferunt: tantam ex continuo vsu ramos ascendendi peritiam habentes, vt (quod incredibile videtur, de arbore in arborem velut aues prosiliant, ascendantque tenues absque periculo ramos: macilentia leuitateque corporis nixi: quæ si quando pedes labantur manibus ramis comprehensis sese a casu peropportune vindicant: quæ si forte deciderint nullam in re propter corporis leuitatem læduntur: ita ramis tenerioribus dente exelis ventrem farciunt. Hi semper incedunt nudo corpore communesque vxores ac liberos habent, pugnant inuicem pro locis armati baculis aduersus alios ac dominantur victis: moriuntur vt plurimum fame, quum deficiente visu corpus priuatur eo sensu, quo cibum quærebat. Reliquam circa regionem Æthiopes tenent, qui Cyneci dicuntur, numero haud multi, vita ab reliquis diuersa. Syluestrem enim incolentes patriam, & penitus asperam

C iij

Belligerant
pabuli grā
troglodytæ

Certamina
foemine dirimunt

Senio cōfeca
si aut imbecilli
nisi mortem sibi ipsis
consciscant a
volenti interficiuntur.

Diuitiæ Troglodytæ.

Rizophagi
arundinū radicibus
vitantes.

Rizophagi
leonibus prædesunt.

Culices leonibus infesti

Ilophagi,
Spermatophagi

Homines de arbore in arborem
velut aues prosilientes

Arborum ramis
musculis Ilophagi vescuntur

Cōes omnibus
vxores & liberi.

Cyneci ferarum
timore supra arbores habitant

Perfugiū

De oim gentiū ritibus.

Astucia Cy
necorū in fe
rarū venatōe

Viētus Cy
necorū paup
rimus

Acridopha
gi locustis
viciantes

Pisces & car
nes Acrido
phagi non
edunt

Miserabilis
vitæ Acrido
phagi exi
tus

Phthiriasis
acridophagi
moriūt

Cynamymi
siue Sylue
stres, canum
greges nutri
unt

Ichthiophagi
ex piscib⁹
viuunt

risq; aquarū fontibus/sup̄ arbores ferarū timore dormiūt, Sub aurorā ad aq̄
rum decursus armati p̄deunt se abscondūt in ferarborū frondes. Sub aestu
vero solis agrestes boues pardaliquē ac varia ferarū gēna, tum caloris tū sitis im
patientia ad aq̄s potus causa confluūt. Repletas grauesq; aqua bestias Æthi
opes ex arboribus descēdentes adoriunt, ac lignis adustis, saxisq; & sagittis
occisas, p̄p̄ cœtus diuisas edunt. Aliqñ x̄o q̄uis praro & ipsi a valentiori be
stia interficiunt: sed multas ipsi dolo & arte valentiores beluas capiūt. Si qñ
desint aīalia, antea captorū pelles madefactas remotis pilis ad ignem lenem
ponūt: dispartitasq; singulis auide ad satietatem sumunt. Impuberes pueros
exerceant ad certū signū iacere/solis cibū p̄bentes his, qui signū tetigere, Ideo
iaculatores optimi euadunt vrgente fame. Acridophagi deserto cōtermini
hoīes sunt paulo cæteris breuiiores macilenti ac sup̄ modū nigri. Veris tpe
zephyrus ac Libycus venti infinitū pene locustarū ex deserto ad eos deferūt
numerū. Hæ p̄ magnæ sunt, sed colore alarū turpi ac squalido. Æthiopes ad
id assueti in quandā latā longāq; multis stadiis cōuallem plurimū materiei
ex p̄p̄inquis locis ingerunt, tū suo tpe tanq̄ locustarū nubes a ventis supra
vallem deserti materiem congestā/oēmq; loci herbā antea succisā incendūt.
Locustę desup̄ volantes ingenti fumo euectę paulū vltra vallem ad terrā tāta
decidunt copā, vt victū omni genti abunde p̄beāt. Has em̄ Sale qđ regio
plurimum fert superinfuso diutius seruant cibum gustu eis suauem: hic est
solus eorum per omne tempus locustarum victus. Necq; enim pecora nutri
unt, neq; pisces edunt, procul a mari positi: neq; vllum aliud vitę adminicu
lum habent. Corpore leues sunt, veloces cursu, & vitæ brevis: vt qui longis
sime viuunt, quadragesimum non excedunt annum. Finis eorum non so
lum miserabilis est, sed & incredibilis. Nam propinquante senectæ, pediculī
alati, nō solum visu varij, sed specie horridi ac turpes, in corporibus natī ven
trem primo, tum pectus, deinde totum corpus paruo tempore exedunt. Qui
morbum patitur primum veluti scabiei cuiusdam pruritu allectus, corpus
scalpit, voluptate simul & dolore percæptis. deinde exorientibus pediculis
simul effluente sanie, morbi acerbitate ac dolore percitus, vnguibus corpus
magno cum gemitu lacerat. Tanta vero vermiū copia effluit: alijs super alios
tanq̄ ex perforato vase, scaturientibus, vt deleri nequeant: hoc pacto siue ci
bi, siue aeris causa miserum sortiuntur vitæ finem. Extremas ad meridiem
Aphricæ partes viri habitant a Græcis Cynamimi a vicinis Barbaris sylue
stres appellati, Barbas habent admodū magnas: greges syluestriū canum nu
trientes præsidia vitæ. Nam ab æstiuo tropico, vsq; ad medium hyemis In
dici boues innumera multitudine eorum patriam ingrediuntur: causa incerta
est: vtrum ne alias insectantes se feras fugiant: an pastus penuria, an alio na
turæ (que omnia miranda gignit) impulsu hominibus ignoto actæ. His ho
mines, quum obsistere nequeant, suis freti viribus se canibus tuentur, quibus
in venatione vsi boues p̄ multos capiunt, Et hos quidem recentes edunt, hos
saliunt ad futurū vsum. Multa insuper & alia animantia canibus capta com
edunt. Postremi, qui ad meridiem habitant in hominis forma ferarū vitam
ducunt. Ichthiophagi sub Troglodyticā oram in Arabico sinu habitant Bar

barē gentes: nudi per omnem vitam degentes: vxores filiosq; cōmunes habent: bestijs similes: vt qui nec voluptatis, nec doloris vllum, nisi naturalem sensum percipiant, nec turpis nec honesti discrimen norint. Habitacula habent non longe a mari iuxta promontoria, vbi non solum profunde cauernę sed conualles immensę & angustę speluncę existunt: egressu ipsa natura difficili ac tortuoso. Harum tanq; ad eorum vsum natura factarum aditus incōlę magnorum congerie lapidum obsepunt: qua veluti retibus capiant pisces: Maris enim fluxu, quod his, diebus singulis circa tertiam ac nonam horam accidit: oras littori p̄p̄inuas inundante: aqua in immensum excrescens opertis locis omnibus innumeram sortem diuersorū piscium secum in continentem defert: qui quum in diuersa loca cibi gratia diuertant, refluxente mari per lapides, pisces in sicco destituuntur. Quos incōle cum vxoribus puerisq; concurrentes capiunt: captos supra petras ad meridiem sitas: nimioq; solis aestu incensas ponunt: pauloq; post reuoluunt: quibus sic ad solem decoctis: carnem omnem excutunt: & concavo saxo iniectam pinsunt, admixto paliuri semine, cibum sibi conficiunt suauissimū. Nam sic immixtas carnes in modum longioris lateris formant, ad solemq; paulo delicatas, sedentes, cum voluptate edunt: non quidem ad certam mensuram, aut pondus, sed ad satietatem: habent hunc cibum semper velut e penu promptum. Neptuno pro cerere eum large subministrante. Quando vero maris tempestate adeo littori vicina loca multis diebus inundantur, vt nulla detur piscandi facultas. Quo tempore cibi penuria laborent. Conchas legunt permagnas, quarū testa laxis attrita interiori carne cruda, sapore Ostreis persimili vescunt: Vbi vero tempesta ventorū vi diutius pseuerat, conchęq; deficiunt: ad ossa siue spinas ex piscibus excussas, & in hunc vsum coaceruatas confugiunt: teneriores recentioresq; ex his dentibus mandū: duriores edunt saxo contritas nil brutis aīalibus dissimiles. Epulant̄ aut̄ palam cū laticia, vt dixi, cantuq; absono omnibus inuicem congratulantibus. deinde mulieres, vt q; quis forte incidit, cognoscunt prolis causa: omni cura ob ciborū, qui p̄sto sint, copiam, vacuū: his studijs quatuor diebus intenti: quinto potus gratia ad fontes p̄gunt gregatim: om̄ibus simul vocem (velut inconditū sonū) tollentibus. Est profectio hęc haud dissimilis ab armentis boum. Repleto aqua ventre, adeo, vt vix redire queunt, Ea die nihil edunt amplius: iacet quisq; aqua plenus, distentusq; similis ebrius. Postera die denuo ad capiendos pisces redeunt: ita eorū vita per omne tempus transacta ob simplicem victū raro in morbos incidunt: breuioris tamen q̄ nos sunt vitę, Natura eorū incorrupta famem sedare max̄mū ducit bonū: nullā aduenticiā voluptatem quærens. Hęc eorū q̄ intra sinū habitant viuendī norma est. At illorū q̄ extra sinū sunt multo est mirabilior: vt q̄ nunq; bibāt & natura ab oī semoti sint anī passione. Hi p̄cul ab terra habitabili tanq; in loca deserta a fortuna eiecti piscatōi dant op̄a: humida nō appetunt: pisces edunt semierudos, nō q̄ sitim effugiāt, sed feritate q̄ dāt: contenti victu, quē a fortuna sortiti sunt. Felicitatem sumā putāt his carere rebus, q̄ dolorē possent egentib; afferre. Tātę patiētię eē dicunt, vt si ḡs educto ense eos pcusserit, nō diffugiāt, & ybera & iniurias pferentes, solū p

Piscium ingeniosa ventio

Cib; Ichthiophagorū piscis sunt

Cruda concharū caro cibus

Nota morē lectior simplex ichthiophagorū vita

Hoīes ab oī animi passione semoti

Mirę patientię hoīes.

C iij

cutientē respiciāt,

De oim gentiū ritibus.

Hoīes sermo
ne carentes,
nuru solo lo
quunt

Habitacula
ichthiophagorū

Ars ex neces
sitate
Amazones
bellicosē mu
lieres

Viri Ama
zonum mulier
um officia obe
unt.
Masculi mox
natis brachi
um frangit.

A carentia
mamillarū
Amazones
dictae
Hesperia in
sula
Tritonia pa
lus

nullum neq; irā, neq; misericordiā signū ostendentes: Sermone carent nu
tu, manibusq; significant, quibus indigeant, & quae volunt. Hae gentes vna
nimi consensu pacem curant, nulli externo homini infestae, quod vitae genus
licet mirabile, a priscis olim temporibus ea gens seruauit: siue ita longo tem
pore assueta, siue acta necessitate. Habitaculis nō iisdem, quibus Ichthiophag
i vtuntur, sed diuersis habitant modis: quidam in speluncis diuersoria ha
bent, ad arctum positos, in quibus tum vmbra, tum spirans aura eos ab aestu
solis tutatur. Nam quae ad meridiem loca spectant, fornacibus ex nimio aestu
similia, accessum ad ea adimunt. Qui sunt aduersus arctum ex costis cetorū
in curuis, quas mare plurimas effert ex utroq; positos latere colligatisq; quas
maris alga operiunt, habitacula sibi extruunt ad euitandos aestus. Natura si
bi artem ex necessitate ad se tuendam reperiente. Et talis fertur esse ichthio
phagorum vita. Superest pauca de Amazonibus dicere, quas priscis tempo
ribus in Libya ferunt extitisse, Mulieres pugnaces & validae viribus. Non
eandem, quam nostrae vitam duxisse. Nam mos fuit illis certo tempore bel
licis ad seruandam virginitatem rebus excitari. Transactis militiae annis vi
ris coniungi proli gratia. Has solas & principari, & publica obire munera:
viros nostrarum foeminarum instar domesticę rei curam habere, tum obtem
perantes foeminis, tum militiae principatusq; ac omnis rei publicę expertes:
post partum nati infantes viris dantur, quos lacte nutriant, alijsq; rebus pro
ut aetas poscit. Masculis mox natis, vt bellicę rei inutiles sint, dexterum bra
chium frangunt: aut eos interficiunt, vel procul ablegant. Femellis mamilla
las, ne crescant, inurunt: asserentes impedimento eas ad bellandum esse. Vnde
de a Græcis, eo qd mammis careant Amazones appellantur. Hesperiam insu
lam inhabitasse illas asserunt: dictam ita, qd ad occasum sita sit. Eam vero esse
se in Tritonidis palude, quę proxima oceano, a flumine, quod in eam deflu
it, Tritonia appellatur: Æthiopię contermina & monti, qui Atlanta dicitur,
omnium in ea terra maximo, Hęc insula permagna est, varijsq; arborū fru
ctibus, ex quibus incolę viuunt: ferax, multos tum caprarum tum pecudū
greges habet: quorum lacte & carnibus vescuntur: frumento penitus carent:
illius vsu incolis ignoto.

Cetorū i.
grādium
piscū
Alga .i.
herba illa
maris

Costus
radix
vel ar
bulam
mi od
ris
Toreu
a. i. op
sulpra
celata